

Inzet Inspectie SZW op corona

Inspectie SZW heeft een intensieve aanpak. De inzet van Inspectie SZW is gericht op reductie van het besmettingsrisico in bedrijven. Dit kan uitmonden in handhaven, maar dat staat niet voorop. Doel is gedragsaanpassing. Enerzijds vinden interventies plaats bij werkgevers naar aanleiding van triage van meldingen (bijna 11 duizend meldingen zijn verwerkt tot nu toe, zie bijlage 1 voor de exacte cijfers), anderzijds doet de inspectie niet-melding gedreven interventies in sectoren waar risico's stapelen (voedingsmiddelenindustrie en distributiecentra, met o.a. NVWA, coördinatie opgezet via LOT-C, vgl. Commissie Roemer). Er zijn projecten opgestart in de bouwsector en de thuiszorg met als doel het controleren van de naleving van de Arbowetgeving met betrekking tot corona. Daarnaast wordt bij de reguliere inspecties gecontroleerd of bedrijven het risico, dat SARS-CoV-2 voor de werknemer betekent, in de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (hierna: RI&E) hebben opgenomen.

In het wetstraject TWM is gekozen voor 'inbedding' van kabinetsmaatregelen ten aanzien van corona in Arbowet- en -regelgeving. Er is in het TWM wetstraject expliciet gekozen om de Inspectie SZW niet als toezichthouder op de Wet publieke gezondheid aan te wijzen, vanwege meerdere redenen. 'Vertaling/inbedding' van de kabinetsmaatregelen naar de Arboregels is beter omdat daarmee onhelderheid en tegenstrijdigheid bij onder andere bevoegdheidsverdeling en taakgebieden wordt voorkomen. Het past daarnaast binnen de bestaande normering op basis waarvan de werkgever maatregelen moet nemen om werknemers te beschermen. Het risico van SARS-CoV-2 speelt een rol op iedere arbeidsplaats en inbedding binnen de bestaande Arbowetgeving was organisch. Al voordat via de TWM een specifieke norm werd opgenomen, vond handhaving in het kader van SARS-CoV-2 op grond van de Arbowet (algemene normen) plaats. Door de inbedding in de Arbowet spelen ook overige normen een rol die een werkgever in het algemeen bij het organiseren van de arbeidsplaats betreft (stand van de wetenschap en de arbeidshygiënische strategie, waarbij bronaanpak van risico's voorop staat).

Het is ook pragmatisch: voor de Inspectie SZW is het onmogelijk inspecteurs, specialisten, handhavers, boeteopleggers etc. vertrouwd te maken met de Wpg. Dat zou ook ineffectief en inefficiënt zijn omdat het ten koste zou gaan van de bestaande Covid aanpak van de Inspectie SZW of van ongevalsonderzoek.

Over 2020 zijn [twee uitgebreide rapportages](#) gemaakt over de inzet van de Inspectie SZW op Corona:

- Het werk in Coronatijd – Waarnemingen en ervaringen van de Inspectie SZW tijdens de pandemie.
- Rapport arbeidsmigranten.

Ten aanzien van de genoemde knelpunten:

Feestjes in bedrijfspanden

Inspectie SZW kan opvolging doen (via de Arbowet) bij illegale feesten op bedrijfslocaties. Inspectie SZW gaat er daarbij vanuit dat zij niet de directe aanpak van bedrijfsfeestjes doet, maar dat die op last van de politie worden beëindigd. Daarna kan de Inspectie SZW dit oppakken als signaal dat de werkgever op meerdere terreinen de coronaregels niet naleeft. Inspectie SZW handelt dit dan volgens het reguliere handelingskader af, d.w.z. dat:

- o het signaal wordt opgevolgd met een fysieke inspectie;
- o Indien in orde, verder niets. Bij een 2^e keer een feestje volgt handhaving (een LoD, eis, stillegging en/of boete) op de Arbowet;
- o Indien niet in orde volgt de reguliere aanpak (handhaving en evt. stillegging bij ernstig niet voldoen aan de coronamaatregelen).

Verbod uitoefenen contactberoep

Dit verbod geldt op grond van artikel 6.8, zevende lid, van de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19. Het geldt vooralsnog tot en met 2 maart. Het verbod geldt daarna alleen nog voor sekswerkers (waar de Inspectie SZW in de praktijk geen toezicht op uitoefent).

Op grond van artikel 9.5, eerste lid, onder b, van het Arbobesluit geldt artikel 3.2a, tweede lid, van het Arbobesluit ook voor zelfstandigen. Inspectie SZW kan derhalve ook bij zelfstandigen optreden.

Thuiswerken

In eerdere rapportages was thuiswerken ook benoemd als knelpunt. Toen is al aangegeven, dat Inspectie SZW dat oppakt (voor zover de wettelijke mogelijkheden dat toelaten).

Sinds eind januari zijn er 636 meldingen over thuiswerken binnengekomen bij Inspectie SZW. Van deze meldingen zijn er 495 in onderzoek genomen die betrekking hebben op het niet mogen thuiswerken. Bij de meldingen vanaf eind januari zijn werkgevers al meteen schriftelijk en/of mondeling aangesproken door de Inspectie SZW. De opvolging van meldingen wordt gemonitord. Nu de criteria uit het overleg met sociale partners bekend zijn, zal de Inspectie SZW die bij haar interventies betrekken en hierover in haar reguliere verantwoording rapporteren.

Juridisch kader SARS-CoV-2 (zie in bijlage 2 wetsartikelen)

Tijdelijke wet maatregelen covid-19

Vanwege de bestrijding van het coronavirus zijn diverse wettelijke verplichtingen in het leven geroepen. De wettelijke verplichtingen zijn opgenomen in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 en daarop gebaseerde ministeriële regelingen.

Veilige afstandsnorm

Artikel 3.2a, tweede lid, van het Arbobesluit schrijft voor dat de werkgever ter voorkoming of beperking van de kans op besmetting van werknemers en derden met SARS-CoV-2 op arbeidsplaatsen tijdig de daarvoor noodzakelijke maatregelen en voorzieningen moet treffen, gelet op hoofdstuk Va van de Wet publieke gezondheid alsmede de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening. Ook op grond van de Arbowetgeving is het uitgangspunt op de arbeidsplaats daarom (op grond van de stand van de wetenschap, en gezien de arbeidshygiënische strategie, artikel 3 van de Arbowet) dat men op de arbeidsplaats zoveel mogelijk 1,5 m afstand houdt. Als dat niet mogelijk (of in voorkomende gevallen niet voldoende) is, moeten andere maatregelen, met eenzelfde beschermingsniveau, getroffen worden. Daarnaast is het een risico dat in het kader van de RI&E moet worden onderzocht, waarna passende maatregelen moeten worden getroffen.

De Arbowetgeving

De werkgever moet op de arbeidsplaats maatregelen nemen om de werknemer te beschermen tegen besmetting met SARS-CoV-2. Wat die maatregelen inhouden hangt af van de arbeidsplaats en wordt ingevuld met de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening. Wat de stand van de wetenschap is, wordt onder andere ingevuld op grond van de informatie die het RIVM heeft verstrekt. Hoewel ISZW niet rechtstreeks handhaaft op het houden van 1,5m, is het wel duidelijk dat dit het uitgangspunt is bij het beschermen van werknemers.

De maatregelen die genomen moeten worden hangen ook af van de specifieke arbeidsplaats. Als het houden van 1,5m afstand niet mogelijk is, mogen ook andere maatregelen genomen worden. Denk aan het plaatsen van schermen bij het afrekenen bij een kassa in een winkel. De concrete maatregelen hangen zoals gezegd af van de arbeidsplaats, volgen uit de RI&E (artikel 5 van de Arbowet) en worden ingevuld met de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening en de arbeidshygiënische strategie (artikel 3 van de Arbowet).

Stilleggen

Op grond van artikel 28, zevende lid, van de Arbowet kan een inspecteur stilleggen als de werkgever in ernstige mate nalaat om maatregelen tegen besmetting met SARS-CoV-2 te nemen. Daarnaast geldt een algemene stilleggingsbevoegdheid vanwege ernstig gevaar voor personen.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

De Wpg heeft een eigen definitie van persoonlijke beschermingsmiddelen die niet overeenstemt met de Arbowetgeving. Een persoonlijk beschermingsmiddel als bedoeld in de Wpg voldoet niet (noodzakelijkerwijs) aan de Arbowetgeving en kan daarom ongeschikt zijn als pbm.

Mondneusbedekking dat niet aan de Arbowetnormen voldoet wordt wel geaccepteerd als ondersteunende maatregel binnen een pakket aan maatregelen of als de Wpg al dwingend een mondkapje voorschrijft.

Normadressaten

De werkgever moet besmetting van werknemers en derden met SARS-CoV-2 zoveel mogelijk voorkomen of beperken. Daarnaast geldt de norm voor zelfstandigen en meewerkende werkgevers, organisaties waar vrijwilligers werkzaam zijn en werknemers zelf.

Handhaving

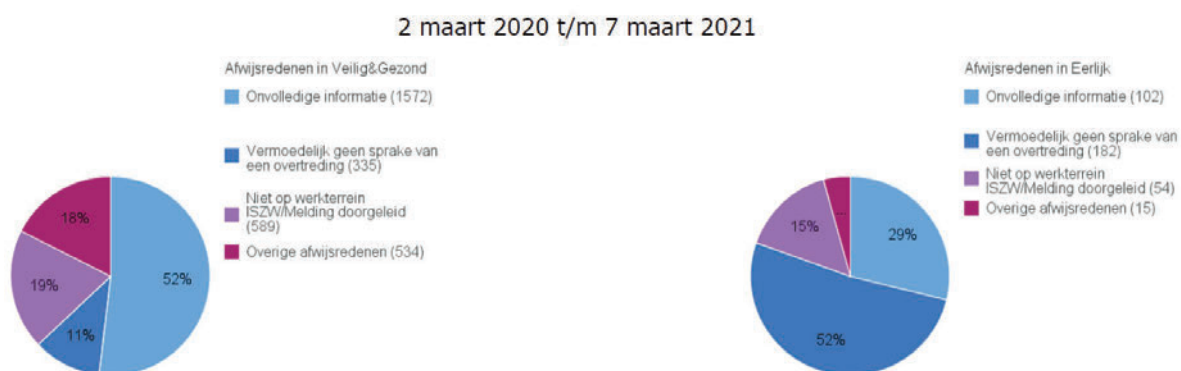
Er kan naar aanleiding van overtredingen, afhankelijk van het handhavingsbeleid, door ISZW gekozen worden voor een waarschuwing, boete, eis, last onder dwangsom of stillegging.

Bijlage 1. Coronameldingen bij Inspectie SZW van 2 maart 2020 t/m 7 maart 2021

Domein	Totaal aantal meldingen ontvangen	Meldingen in onderzoek genomen	Meldingen niet in onderzoek genomen	Nog geen beslissing genomen over beoordeling meldingen wel of niet in onderzoek nemen
ISZW Gezond& Veilig	6.825	3370	3030	25
Eerlijk	570	168	353	49
Buiten (toezicht)domein ISZW	3.392	-	-	-
Totaal	10.787	3.538	3.383	74

De verdeling van het aantal meldingen naar de domeinen van ISZW en naar meldingen die buiten het (toezicht)domein van ISZW vallen, staat in bovenstaande tabel weergegeven. Bij het aandeel meldingen dat binnen de domeinen Eerlijk en Buiten (toezicht)domein ISZW valt, hoort ook een deel aan fraudemeldingen dat voor Opsporing en externe samenwerkingspartners bestemd is. In de rapportage over de corona fraudemeldingen wordt daar nader op ingegaan.

Redenen om meldingen niet in onderzoek te nemen:

Bijlage 2. Arbeidsomstandighedenwetgeving i.r.t. Covid

Arbowet

Artikel 3 Arbobeleid

Lid 1 De werkgever zorgt voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers **inzake alle met de arbeid verbonden aspecten** en voert daartoe een beleid dat is gericht op zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden, waarbij hij, **gelet op de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening**, het volgende in acht neemt:

a. tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd organiseert de werkgever de arbeid zodanig dat daarvan geen nadelige invloed uitgaat op de veiligheid en de gezondheid van de werknemer;

b. tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd worden de gevaren en risico's voor de veiligheid of de gezondheid van de werknemer **zoveel mogelijk in eerste aanleg bij de bron daarvan voorkomen of beperkt**; naar de mate waarin dergelijke gevaren en risico's niet bij de bron kunnen worden voorkomen of beperkt, worden daartoe andere doeltreffende maatregelen getroffen waarbij maatregelen gericht op collectieve bescherming voorrang hebben boven maatregelen gericht op individuele bescherming; slechts indien redelijkerwijs niet kan worden gevergd dat maatregelen worden getroffen die zijn gericht op individuele bescherming, worden doeltreffende en passende persoonlijke beschermingsmiddelen aan de werknemer ter beschikking gesteld;

[...]

Lid 4 De werkgever **toetst het arbeidsomstandighedenbeleid regelmatig aan de ervaringen** die daarmee zijn opgedaan en past de maatregelen aan zo dikwijls als de daarmee opgedane ervaring daartoe aanleiding geeft.

Artikel 5 Inventarisatie en evaluatie van risico's

Lid 1 Bij het voeren van het arbeidsomstandighedenbeleid legt de werkgever in **een inventarisatie en evaluatie schriftelijk vast welke risico's de arbeid voor de werknemers** met zich brengt. Deze risico-inventarisatie en -evaluatie bevat tevens een beschrijving van de gevaren en de risico-beperkende maatregelen en de risico's voor bijzondere categorieën van werknemers.

Lid 2 In de risico-inventarisatie en -evaluatie wordt aandacht besteed aan de toegang van werknemers tot een deskundige werknemer of persoon, bedoeld in de artikelen 13 en 14, of de arbodienst.

Lid 3 Een **plan van aanpak**, waarin is aangegeven welke maatregelen zullen worden genomen in verband met de bedoelde risico's en de samenhang daartussen, een en ander overeenkomstig artikel 3, maakt deel uit van de risico-inventarisatie en -evaluatie. In het plan van aanpak wordt tevens aangegeven binnen welke termijn deze maatregelen zullen worden genomen.

Lid 4 **De risico-inventarisatie en -evaluatie wordt aangepast zo dikwijls als de daarmee opgedane ervaring, gewijzigde werkmethoden of werkomstandigheden of de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening daartoe aanleiding geven.**

[...]

Artikel 28 Stillegging van het werk

Lid 1 Een daartoe aangewezen toezichthouder is bevoegd mondeling of bij gedagtekend schrijven te bevelen, dat personen niet mogen blijven in door hem aangewezen plaatsen, of dat door hem aangewezen werkzaamheden worden gestaakt dan wel niet mogen worden aangevangen, indien naar zijn redelijk oordeel dat verblijf of die werkzaamheden **ernstig gevaar** opleveren voor personen.

[...]

Lid 7 De bevoegdheden uit het eerste tot en met zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing indien in verband met de bestrijding van de epidemie van covid-19 bij of krachtens wettelijk voorschrift voorgeschreven maatregelen dan wel andere maatregelen die de kans op verspreiding van het virus SARS-CoV-2 gezien de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening kunnen beperken, in ernstige mate niet worden getroffen.

Arbobesluit

Artikel 3.2a. Tijdelijke aanvullende vereisten in verband met de bestrijding van de epidemie covid-19

Lid 1 Dit artikel is, in aanvulling op artikel 3.2, van toepassing op de bestrijding van de epidemie van covid-19, veroorzaakt door het virus SARS-CoV-2, of een directe dreiging daarvan.

Lid 2 Ter voorkoming of beperking van de kans op besmetting van werknemers en derden met SARS-CoV-2 worden op arbeidsplaatsen, gelet op hoofdstuk Va van de Wet publieke gezondheid alsmede de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening, tijdig de daarvoor noodzakelijke maatregelen en voorzieningen getroffen.

Lid 3 Tot de noodzakelijke maatregelen en voorzieningen behoren in ieder geval:

a.het in acht nemen van voldoende hygiënische voorzieningen;

b.het geven van doeltreffende voorlichting en onderricht aan werknemers over de bestrijding van SARS-CoV-2 op de arbeidsplaats; en

c.het houden van adequaat toezicht op de naleving van de in dit artikel bedoelde noodzakelijke maatregelen en voorzieningen.

4.Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld ter uitvoering van het tweede of derde lid. Bij de vaststelling van die regels kan onderscheid worden gemaakt tussen verschillende activiteiten van bedrijven of inrichtingen.

Artikel 9.3. Verplichtingen van de werknemer

Lid 2 Voorts is de werknemer verplicht tot naleving van de voorschriften en verboden welke zijn opgenomen in de volgende artikelen:

[...]

c.van hoofdstuk 3: de artikelen 3.2a, derde lid, onder a, 3.5, 3.5g, eerste lid, en 3.5h, tweede, vierde en vijfde lid;

Artikel 9.5. Verplichtingen van zelfstandigen en meewerkende werkgevers

Lid 1 Een zelfstandige en een werkgever als bedoeld in artikel 16, zevende lid, onderdeel b, van de wet zijn verplicht tot naleving van de voorschriften en verboden welke zijn opgenomen in de volgende artikelen:

[...]

b.van hoofdstuk 3: de artikelen 3.2, eerste lid, 3.2a, 3.3, 3.4, 3.5, 3.5d, eerste en tweede lid, 3.5e, 3.5g, 3.5h, 3.6, eerste lid, 3.7, eerste lid, 3.16, 3.17, 3.28, eerste lid, 3.29, tweede en vijfde lid, 3.30, 3.31, tweede lid, en 3.34, eerste lid;

Artikel 9.5a. Verplichtingen van degenen bij wie vrijwilligers werkzaam zijn

Lid 1 Degene bij wie vrijwilligers werkzaam zijn is verplicht tot naleving ten aanzien van die vrijwilligers van de voorschriften en verboden die zijn opgenomen in de volgende artikelen:

[...]

b. van hoofdstuk 3: de artikelen 3.2, eerste lid, 3.2a, 3.3, 3.4, 3.5, 3.5d, eerste lid, 3.5g, 3.5h, 3.6, eerste lid, 3.16 en 3.17;

Artikel 9.9b. bestuurlijke boete

Lid 1 Als overtreding ter zake waarvan een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, wordt aangemerkt de handeling of het nalaten in strijd met de voorschriften welke zijn opgenomen in de volgende artikelen:

[...]

c. van hoofdstuk 3: de artikelen 3.1b, 3.2, 3.2a, 3.3, 3.4, eerste tot en met derde lid, 3.5, eerste tot en met vierde en zevende lid, 3.5b, tweede lid, 3.5c tot en met 3.5g, eerste, tweede en vierde lid, 3.5h, tweede tot en met vijfde lid, 3.6 tot en met 3.15, 3.16, eerste en vijfde lid, 3.17 tot en met 3.25, 3.27 tot en met 3.31, 3.33 tot en met 3.35, 3.37 tot en met 3.37t, 3.37u, 3.37v, eerste tot en met derde lid, 3.37w, 3.37y, 3.46 en 3.48;

Artikel 9.10a. Stillegging van werk in verband met recidive

Lid 1 Na een herhaling van een overtreding of soortgelijke overtreding wordt een waarschuwing gegeven als bedoeld in artikel 28a, eerste lid, van de wet en indien een herhaling van die of een soortgelijke overtreding is geconstateerd als bedoeld in dat artikel van de wet, wordt een bevel opgelegd door de daartoe aangewezen ambtenaar dat de door hem aangewezen werkzaamheden voor een daarbij aangegeven periode worden stilgelegd dan wel niet mogen aanvangen.

Lid 2 Indien een ernstige overtreding is geconstateerd, wordt in afwijking van het eerste lid, een waarschuwing als bedoeld in artikel 28a, eerste lid, van de wet gegeven bij de eerste overtreding en wordt, indien opnieuw dezelfde of een soortgelijke overtreding is geconstateerd die eveneens ernstig is, een bevel opgelegd door de daartoe aangewezen ambtenaar dat de door hem aangewezen werkzaamheden voor een daarbij aangegeven periode worden stilgelegd dan wel niet mogen aanvangen.

Lid 3 Als een ernstige overtreding als bedoeld in het tweede lid wordt aangemerkt:

[...]

b. een handelen of nalaten in strijd met de volgende artikelen:

1°. van hoofdstuk 3: artikel 3.2a;

Artikel 9.10. Last onder bestuursdwang

Ter zake van de naleving van de in artikel 9.9b, eerste lid, genoemde bepalingen, en de in het tweede lid van dat artikel bedoelde voorschriften kan een last onder bestuursdwang worden opgelegd.